Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

3

Vragen van de leden **Knip** (VVD), **Beuving** (PvdA), **Hoekstra** (CDA), **Engels** (D66), **Markuszower** (PVV), **Ruers** (SP), **Strik** (GroenLinks), **Bikker** (CU), **D.J.H. van Dijk** (SGP), **Nagel** (50PLUS), **Koffeman** (PvdD) en **Ten Hoeve** (OSF) aan de Minister van Veiligheid en Justitie inzake *het meerjarenplan van de Raad voor de Rechtspraak 2015-2020* (ingezonden 25 september 2015).

Antwoorden van de heer **Van der Steur** (Minister van Veiligheid en Justitie) (ontvangen 29 oktober 2015)

Vraag 1
Heeft u kennis genomen van het Meerjarenplan 2015–2020 (hierna: het plan) van de Raad voor de Rechtspraak (RvdR), alsmede van de presentatie daarvan als «voorgenomen besluit»?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2, 3 en 4
In het plan wordt «besloten» tot het doen ontstaan van – kort gezegd – A-rechtbanken en B-rechtbanken door het aanwijzen van zaakspakketten per zittingsplaats. Ook wordt in het plan gewag gemaakt van «hoofdrechtbanken».
Op basis van welke wettelijke titel kan hier sprake zijn van een besluit van de RvdR?
Kan de fundamentele verschuiving van zaakspakketten in het plan van de RvdR, in combinatie met de aanwijzing van hoofdrechtbanken waarin door de Wet herziening gerechtelijke kaart (HGK) niet is voorzien, zo niet formeel dan toch materieel worden aangemerkt als een (wijziging van de) aanwijzing van zittingsplaatsen?
Behoort gezien het bepaalde in hoofdstuk 2, afdeling 2, eerste paragraaf en meer in het bijzonder de artikelen 21 en verder van de Wet RO, een dergelijk vergaand besluit over de inrichting van de rechtbanken tot de competentie van de RvdR, zonder raadpleging door de regering van de volksvertegenwoordiging door middel van een voor te hangen algemene maatregel van bestuur (AmvB)?

ah-ek-20152016-3
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Antwoord 2, 3 en 4
Nederland kent sinds de herziening van de gerechtelijke kaart 32 bij algemene maatregel van bestuur aangewezen zittingsplaatsen die de geografische toegankelijkheid van rechtspraak waarborgen. Het voorgenomen locatiebeleid van de rechtspraak, zoals beschreven in het voorgenomen Meerjarenplan van de rechtspraak 2015–2020 (hierna: MJP) brengt geen wijziging aan in de aanwijzing van deze zittingsplaatsen. Het aantal zittingsplaatsen blijft dus onveranderd.
Bij de keuze voor de 32 rechtspraaklocaties is destijds onder andere rekening gehouden met een goede toegankelijkheid van rechtspraak en het belang van een goede bedrijfsvoering van het gerecht. De zittingsplaatsen zijn gelijkwaardig, maar dit betekent niet dat het zaakspakket in de zittingsplaatsen identiek hoeft te zijn.
Uitgezonderd de bij of krachtens wet aangewezen concentraties in bijzondere gevallen moeten op grond van de algemene regels van de relatieve competentie alle zaken binnen de elf vastgestelde rechtsgebieden (de arrondissementen) worden behandeld. Daarnaast biedt de wet ruimte voor differentiatie in de zaakspakketten van de zittingsplaatsen binnen een arrondissement. Van deze mogelijkheid maken gerechtsbesturen reeds gebruik, zoals tot uitdrukking komt in de huidige zaaksverdelingsreglementen van de gerechten. Indien het voorgenomen locatiebeleid van de rechtspraak op enig moment aanleiding zou zijn voor een gerechtsbestuur om het zaaksverdelingsreglement op grond van de bevoegdheid in artikel 21 lid 1 van de wet op de rechterlijke organisatie (hierna: wet RO) te wijzigen, behoeft een dergelijke wijziging de instemming van de Raad (artikel 21a lid 1 wet RO). In die situatie beschikt de Minister van Veiligheid en Justitie over een vernietigingsbevoegdheid op grond van artikel 106 wet RO, in het geval dat het instemmingsbesluit van de Raad in strijd is met het recht of het algemeen belang. Dergelijke besluiten zijn op dit moment niet aan de orde. Het voorgenomen MJP is gezamenlijk opgesteld door de Raad en de presidenten van de gerechten, als vertegenwoordigers van de gerechtsbesturen, verzameld in het Presidenten Raad Overleg (hierna: PRO) en biedt inzicht in de uitgangspunten en kaders die de gerechtsbesturen en de Raad ten aanzien van de zaaksverdeling voornemens zijn te hanteren. Aangezien het voorgenomen MJP de aanwijzing van de zittingsplaatsen ongemoeid laat, zal er geen sprake zijn van een mogelijke wijziging die op grond van artikel 21b lid 1 wet RO bij het parlement zou moeten worden voorgehangen.

Vraag 5 en 6
Hoe verhoudt dit «besluit» zich tot de inhoud en strekking van artikel 21 van de Wet RO waar de gerechtsbesturen uitdrukkelijk zijn aangewezen als bevoegd orgaan ter zake van de verdeling van categorieën van zaken over de zittingsplaatsen binnen de betrokken rechtbank, terwijl volgens artikel 21a van de Wet RO de RvdR niet meer heeft dan een instemmingsrecht?
Moeten de vragenstellers begrijpen dat de RvdR zijn instemmingsrecht van artikel 21a Wet RO zo uitlegt dat hij deze ingrijpende beslissingen kan nemen, zonder dat deze «voorgenomen besluiten» door u, vóór hun effectuering, worden voorgelegd aan de Staten-Generaal, zo al niet bij wet in formele zin, dan toch met een voor te hangen AMvB?

Antwoord 5 en 6
Het voorgenomen MJP biedt, zoals gezegd, inzicht in de uitgangspunten en kaders die de gerechtsbesturen en de Raad ten aanzien van de zaaksverdeling voornemens zijn te hanteren en het is gezamenlijk opgesteld door de Raad en de presidenten van de gerechten, als vertegenwoordigers van de gerechtsbesturen. Die uitgangspunten en kaders kunnen leiden tot wijzigingen van zaaksverdelingsreglementen waartoe de gerechtsbesturen besluiten (artikel 21 lid 1 wet RO), daarbij in ieder geval rekening houdend met het belang van een goede toegankelijkheid van rechtspraak. De Raad dient vervolgens in te stemmen met de gewijzigde zaaksverdelingsreglementen en kan die instemming slechts onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang, daaronder begrepen het belang van een goede toegankelijkheid van rechtspraak en van een goede bedrijfsvoering van het gerecht (artikel 21a lid 1 en 2 wet RO). De Minister van Veiligheid en Justitie kan het instemmingsbesluit van de Raad wegens strijd met het recht of het algemeen belang op

grond van artikel 106 wet RO vernietigen. Het parlement kan mij aanspreken op deze bevoegdheid.

Vraag 7
Bent u bereid de RvdR te instrueren geen onomkeerbare «besluiten» te bevorderen, of aan de gerechtsbesturen te suggereren, totdat de in vraag 4 bedoelde raadpleging van de volksvertegenwoordiging zijn beslag heeft gekregen?

Antwoord 7
Zoals gezegd, omdat het voorgenomen MJP de aanwijzing van de zittingsplaatsen ongemoeid laat, zal er geen sprake zijn van een mogelijke wijziging die op grond van artikel 21b lid 1 wet RO bij het parlement zou moeten worden voorgehangen. Verder is er bij de herziening van de gerechtelijke kaart voor gekozen om de bevoegdheid ten aanzien van de zaaksverdeling primair bij de rechtspraak neer te leggen. Dat de rechtspraak uitgangspunten en kaders ontwikkelt voor de zaaksverdeling binnen een arrondissement is in beginsel een logisch uitvloeisel van de wijze waarop de wet RO de bevoegdheidsverdeling voor de zaaksverdeling heeft geregeld. Het is aan de rechtspraak om bij de verdeling van zaken binnen een arrondissement een passend evenwicht te vinden tussen de toegankelijkheid en kwaliteit van rechtspraak en een goede bedrijfsvoering van een gerecht, daarbij rekening houdend met de belangen van de omgeving. De ontwikkeling van kaders daarvoor doet niet af aan de wettelijke verantwoordelijkheid van gerechtsbesturen om bij de zaaksverdeling in ieder geval rekening te houden met het belang van een goede toegankelijkheid van rechtspraak en van de Raad om gewijzigde zaaksverdelingsreglementen te toetsen aan onder andere een goede toegankelijkheid van rechtspraak en een goede bedrijfsvoering van het gerecht.